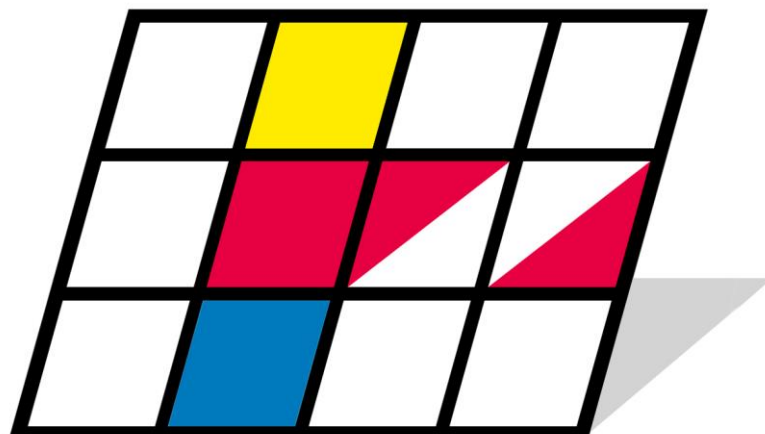

Beleid (hoog)begaafdheid

RKBS de Twaalfruiter

Voorwoord

Voor u ligt het beleid (hoog)begaafdheid van de Twaalfruiter.

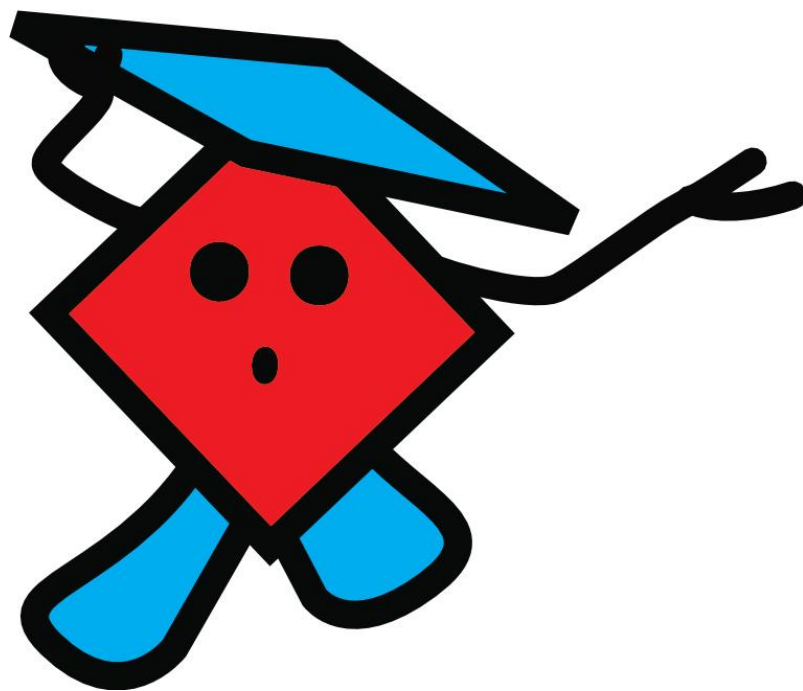
De afgelopen jaren heeft het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen steeds meer gestalte gekregen op de Twaalfruiter. Na vier jaar heeft het een structurele plaats binnen het zorgbeleid van de Twaalfruiter.

Op de Twaalfruiter staat kwalitatief goed onderwijs voorop. We willen dat kinderen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen en spelen daarom in op de verschillen tussen kinderen. (Hoog)begaafde kinderen zijn net zo goed een specifieke doelgroep voor extra zorg als leerlingen die uitval hebben op één of meer gebieden.

Het beleidsplan (hoog)begaafdheid sluit naadloos aan op de visie en de grote ambitie van de Twaalfruiter; 'Haal het beste uit jezelf!' Door leerlingen van groep 1 tot en met groep 8 met een structurele leerlijn uit te dagen blijven zij gemotiveerd. Daarnaast besteden wij veel aandacht aan het 'leren te leren'. Leerlingen worden verantwoordelijk gemaakt voor hun eigen leerproces wat vraagt om verschillende vaardigheden, zoals plannen en evalueren.

Door verschillende (hoog)begaafde leerlingen binnen de groep te koppelen ontstaat er een vorm van samenwerking en een groep van gelijkgestemden.

Het team heeft in deze jaren veel ervaring en expertise opgedaan met de signalering, diagnostisering en aanpak van leerlingen met deze speciale onderwijsbehoefte. Hierbij hebben we op basis van opgedane ervaringen keuzes gemaakt op basis van de grootte van de school en de schoolkenmerken. Met het beleidsplan (hoog)begaafdheid dat volledig passend is bij de Twaalfruiter geven wij nog meer vorm aan passend onderwijs.

de schoolmascotte KAS
kwaliteit- ambitie- samenwerking

1. Inleiding	4
1.1 Hoogbegaafdheid is een eigenschap	
1.2 Definitie	
2. Signalering en diagnostisering	5
2.1 Signalering en diagnostisering d.m.v. Sidi-3	
2.2 Groep 1-2	
2.3 Groep 3-8	
2.4 Signalering van onderpresteerders	
2.5 Gecomplieerde leerling	
3. Plan van Aanpak	7
3.1 Compacten	
3.2 Uitdagen: Kisten Uitdaging Kleuters (groep 1-2)	
3.3 Uitdagen: LevelWerk (groep 3-8)	
3.4 JaarWerkPlan	
3.5 RapportInlegVel	
3.6 Parnassys	
3.7 Plus- RT	
4. OnderBouw	9
4.1 Onderscheid binnen uitdaging	
4.2 Gesignaleerde en gediagnosticeerde kleuters uit het Sidi-3 signaleringsprotocol	
4.3 Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong op rekenen of taal	
4.4 Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong op lezen	
4.5 Kisten Uitdaging Kleuters	
4.6 Jaarwerkplan en RapportInlegvel	
4.7 RapportGesprek en Kisten Uitdaging Kleuters.	
5. Midden- en BovenBouw	12
5.1 Werkwijze Uitdaging	
5.2 Hoe werkt LevelWerk?	
5.3 Verdeling Levels	
5.4 Verdeling Blokken	
5.5 LevelOverzichten	
5.6 LevelWerkKaarten	
5.7 Inhoud LevelWerk	
5.8 Planning LevelWerk MiddenBouw	
5.9 Planning LevelWerk BovenBouw; LevelWerkLeerlingenWerkBoek (groep 5-8)	
5.10 Klassenorganisatie	
7. Schoolorganisatie	14
7.1 Nieuwe leerkrachten	
7.2 Borging	
7.3 Verantwoordelijkheid	

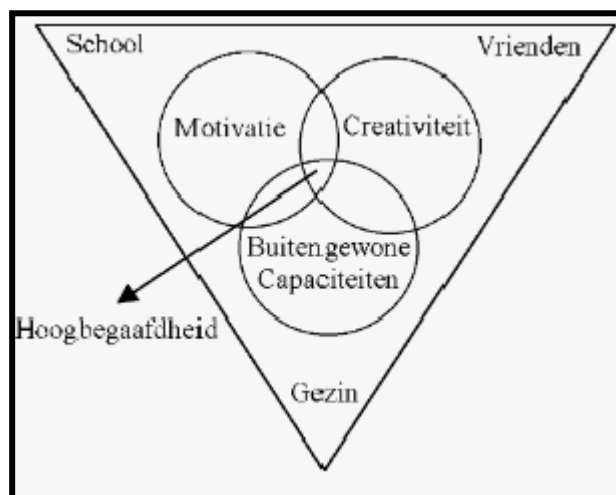
1. Inleiding

1.1 Hoogbegaafdheid is een eigenschap

Hoogbegaafdheid is geen absoluut begrip, maar een eigenschap. Een eigenschap kan in aanleg aanwezig zijn maar of de bewuste eigenschap ook werkelijk tot uiting komt is zowel afhankelijk van factoren in de persoon zelf, als van de factoren van buitenaf. Wanneer bijvoorbeeld de werkhouding van een hoogbegaafde leerling onvoldoende is, zal de hoogbegaafdheid niet leiden tot uitzonderlijke prestaties. En wanneer een kind op school continu onder zijn niveau moet presteren, zal hij op den duur zijn interesse in schoolwerk gaan verliezen en onderpresteren. Ook is het niet mogelijk om een exacte grens te bepalen waarbij gezegd wordt dat boven die grens een kind hoogbegaafd is en daaronder niet. Dit komt omdat er vele factoren een rol spelen bij het begrip hoogbegaafdheid en deze factoren niet allemaal eenduidig vast te stellen zijn. Over het algemeen wordt er bij een IQ van boven de 130 gesproken van hoogbegaafdheid. Toch willen wij als school niet alleen naar het IQ kijken maar nemen daar meerdere factoren in mee om te bepalen of er sprake is van hoogbegaafdheid. Voor de onderwijspraktijk is het belangrijker je af te vragen welke leerlingen een breder onderwijsaanbod nodig hebben dan je vast te houden op de vraag of je te maken hebt met een hoogbegaafd kind.

1.2 Definitie

Hoogbegaafdheid wordt bepaald door een aantal factoren. Deze worden naar onze mening prima weergegeven in onderstaand model van Mönks:

Pas bij een goed samenspel van de genoemde zes factoren kan hoogbegaafdheid zich ontwikkelen en zich realiseren in de vorm van uitzonderlijke prestaties. Essentiële voorwaarde hiervoor is de aanwezigheid van sociale competenties bij de leerling. Een kind is hoogbegaafd wanneer het op school uitzonderlijke prestaties levert ofwel in staat moet worden geacht om op school uitzonderlijke prestaties te leveren. Dit laatste kan het geval zijn als er een uitgebreid psychologisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Onder uitzonderlijk wordt hier verstaan dat het kind bij alle leervakken hoge cijfers of waarderingen haalt (bijvoorbeeld scoort bij de hoogste 10% van zijn groep). Verder heeft de leerling een zeer hoog tempo van werken, hij leert snel nieuwe dingen zonder veel behoefte aan instructie en herhalingen. Daardoor is de leerling in staat om veel sneller de reguliere leerstof te verwerken dan een gemiddelde leerling. Ook kan het zijn dat een leerling een leervoorgrond heeft van enkele maanden tot enkele jaren. Deze groep is voor de leerkracht gemakkelijk te signaleren.

De tweede groep leerlingen die we onder de definitie hoogbegaafdheid laten vallen betreffen de leerlingen die wel hoogbegaafd zijn maar geen uitzonderlijke prestaties laten zien op school, de zogenaamde "onderpresteerders". Het is van groot belang deze leerlingen zo vroeg mogelijk te ontdekken.

2. Signalering en diagnostisering

2.1 Signalering en diagnostisering d.m.v. Sidi-3

We zijn ons er van bewust dat het beeld van een (hoog)begaafd kind vaak berust op zeer hoge eisen en eigenschappen die bij lang niet alle (hoog)begaafde kinderen voor komen. Een (hoog)begaafd kind is een normaal kind die een andere aanpak nodig heeft. Een belangrijk kenmerk dat naar onze mening wel opgaat voor alle (hoog)begaafde kinderen is dat zij zich op cognitief gebied veel sneller ontwikkelen dan een gemiddeld kind van dezelfde leeftijd. Dat wil zeggen dat een kind eerder dingen doet of kan dan men op grond van zijn leeftijd zou verwachten.

Het is van groot belang (hoog)begaafde kinderen zo vroeg mogelijk te signaleren. Dit om in een vroeg stadium maatregelen te nemen, om te voorkomen dat het kind gaat onderpresteren, gedemotiveerd raakt of zich gaat aanpassen aan het niveau van zijn groepsgenoten. Te beginnen in de kleuterklas.

Wij gebruiken de signaleringslijst van Sidi-3 (Jan Kuipers & Alja de Bruin- de Boer, 2010) om kinderen vroegtijdig goed te signaleren en te diagnosticeren.

We hanteren onze eigen Twaalfruiter signalering van (hoog)begaafde leerlingen met onderdelen uit de Sidi-3. Deze signalering is vormgegeven op basis van de grootte van de school en de schoolkenmerken. Nadat de leerlingen gesignaleerd zijn, worden de toetsgegevens bekeken. Binnen de signalering wordt er gescreend op gecompliceerde leerlingen. Deze leerlingen zullen in aanmerking komen voor een diepteonderzoek. De leerkracht(en) en de intern begeleider zullen in gesprek gaan met ouders. Op deze manier kunnen we de leerling de zorg bieden die hij/zij nodig heeft.

2.2 Groep 1-2

De begaafdheid van kinderen in groep 1 / 2 noemen we liever een ontwikkelingsvoorsprong dan hoogbegaafdheid omdat:

- het intelligentiepeil pas met enige betrouwbaarheid is vast te stellen bij kinderen vanaf 6-8 jaar;
- de ontwikkeling bij kinderen tot 6 jaar veelal sprongsgewijs verloopt;
- de ontwikkeling van de kleuters nog erg omgevings gebonden is.

Ontwikkelingsvoorsprong is een soort verzamelbegrip waaraan veel kenmerken worden opgehangen. Een dergelijke ontwikkelingsvoorsprong kan voorkomen op diverse gebieden of zich beperken tot één ontwikkelingsgebied.

Kenmerken voor kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong:

- Het taalgebruik is zeer goed (lange zinnen met goede opbouw, grote woordenschat)
- Ze hebben veel meer dan een gemiddeld kind interesse voor cijfers en letters
- Ze zijn erg leergierig en hebben 'honger' naar kennis
- Ze hebben een grote mate van taakgerichtheid en concentratie
- Ze kunnen intens met dingen bezig zijn
- Ze hebben een goed geheugen
- Ze kunnen meervoudige complexe opdrachten op een goede manier en met volharding uitvoeren
- Ze leren gemakkelijk
- M.b.t. de sociaal-emotionele ontwikkeling:
  - a. Het spel van deze kinderen is fantasierijk en heeft een grote mate van creativiteit
  - b. Ze denken diep na over levensbeschouwelijke zaken
  - c. Ze hebben vaak leiderschapscapaciteiten
  - d. Ze spelen graag met oudere kinderen
  - e. Ze laten een enorm aanpassingsvermogen zien
  - f. Ze hebben een groot invoelend vermogen
  - g. Ze spelen graag alleen
- Er is soms ook sprake van een motorische voorsprong.

Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong kunnen zich goed concentreren bij voldoende uitdaging. Als ze echter beneden hun niveau moeten werken kunnen zij over beweeglijk worden. Ze worden speels en wiebelig, vertonen uitdagend gedrag en kunnen zelfs probleemgedrag vertonen. Deze kleuters vallen op.

Er zijn echter ook kleuters die zich aanpassen aan de groep. Ze laten hun voorsprong niet meer zien en gaan onderpresteren.

Om bovenstaande redenen is het erg belangrijk dat kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong gesignaleerd worden.

2.3 Groep 3-8

Wij gebruiken de gegevens van het Cito-leerlingvolgsysteem als hulpmiddel om hoogbegaafde leerlingen op te sporen. Op grond van de gegevens uit het Cito-LOVS selecteren we leerlingen die gedurende hun schoolperiode constant hoge prestaties leveren (I of A).

In groep 8 zal er bij de voorlopige adviezen tevens gekeken worden naar leerlingen die alsnog in aanmerking komen voor LevelWerk. Groep 8 wordt dus niet meegenomen in de jaarlijkse signalering van januari, omdat dit proces door de verwijzingen en eerder afgenomen toetsen eerder start.

2.4 Signalering van onderpresteerders.

Ook de signalering van deze leerlingen vinden we belangrijk. Dit doen we door te kijken naar de resultaten van een kind. Er wordt gekeken of leerlingen steeds minder of wisselend presteren over de leerjaren heen. Daarnaast zullen deze kinderen uit de signaleringslijst van Sidi-3 naar voren komen.

Wij letten op de volgende signalen die toch wijzen op een hoogbegaafde aanleg:

- de leerling heeft kennis die nog niet in de groep behandeld is
- bij meer ingewikkelde vragen geeft de leerling vaak het goede antwoord
- interesse in moeilijkere onderwerpen bij een werkstuk of spreekbeurt
- lastig en onaangepast gedrag
- Voortdurend om aandacht vragen
- Steeds minder goede resultaten hebben
- Zeer laag werktempo.

Binnen het screeningsprotocol Sidi-3 bevindt zich ook een onderpresteerdervragenlijst die samen met ouders ingevuld kan worden.

Wij vinden het bij deze groep van groot belang ook een gesprek met de ouders te hebben, omdat zij een ander beeld schetsen dan dat het kind daadwerkelijk op school laat zien. Het kind zou zich in de schoolse situatie structureel kunnen aanpassen aan zijn/haar leeftijdsgenoten. Ook kunnen er in de vroegere ontwikkeling signalen zijn die het vermoeden van hoogbegaafdheid versterken; bijvoorbeeld ouders geven aan dat het kind met vier jaar al kon lezen. Daarnaast wordt er ook gevraagd naar verdere signalen van hoogbegaafdheid bij broertjes en zusjes, dit omdat het vaak bij meerdere kinderen in het gezin voorkomt.

2.5 Gecompliceerde leerling

Bij leerlingen waar het vermoeden bestaat dat ze meer kunnen dan ze laten zien nemen wij een uitgebreider onderzoek af met behulp van het screeningsprotocol Sidi-3.

In uiterste noodzaak kan ervoor gekozen worden om een intelligentie onderzoek te laten doen door externen.

3. Plan van Aanpak

3.1 Compacten

Meer- en hoogbegaafde kinderen hebben minder oefenstof/herhalingsstof nodig. Dat betekent dat zij minder van de reguliere oefenstof hoeven te maken. Hierover zijn verschillende schoolafspraken gemaakt. Graag verwijzen wij hiervoor naar de bijlage Schoolafspraken compacten.

Meer- en hoogbegaafde kinderen volgen de instructies. Echter kunnen zij, in samenspraak met de leerkracht, eerder uitstromen. Wij gaan hierbij af op de expertise van de leerkracht. Deze afspraken zijn per kind verschillend. Het ene kind heeft soms iets te veel zelfvertrouwen, terwijl het andere kind mogelijk te lang blijft hangen bij een instructie en het allang begrijpt. Het volgen van de instructies draagt ook bij aan het groepsgevoel, daarnaast kunnen zij op eigen niveau hun steentje bijdragen aan een coöperatieve werkvorm/ instructie.

3.2 Uitdagen: Kisten uitdaging Kleuters (groep 1-2)

Voor de onderbouw zijn er 5 kisten samengesteld met een diversiteit aan materialen. In deze kisten zit ontwikkelingsmateriaal en uitdagend materiaal t.b.v. ruimtelijke vorming, logisch denken en bouwen. Het spelen van een logisch denkspel stimuleert het logisch denken, bevordert het ruimtelijk inzicht, het ontwikkelt het concentratievermogen, het draagt bij aan 'het leren oplossen van lastige dingen', en het omgaan met iets dat 'niet eenvoudig' is, maar het is vooral leuk!

Voorbeelden van materialen: TomTect, Zoologic, Nikitin 8, Roosterfiguren, Dino piramide, Katamini, Beestenboel, Camelot Junior, Castle Logix, Duo Puzzle, Day & Night en Colour code.

3.3 Uitdagen: LevelWerk (groep 3-8)

LevelWerk is een leerlijn voor intelligente en (hoog)begaafde leerlingen in het basisonderwijs. Het biedt een totaalaanbod van verrijkende activiteiten op het gebied van taal/lezen en rekenen. Daarnaast biedt LevelWerk de mogelijkheid om met zelf gekozen onderwerpen aan de slag te gaan. Doel van deze werkwijze is tweeledig: aansluiten bij de motivatie van de leerling en het oefenen van metacognitieve, maar ook sociaal-emotionele en creatieve vaardigheden.

LevelWerk is geïntegreerd binnen het onderwijssysteem van de Twaalfruiter. Naast het reguliere onderwijsprogramma hebben de kinderen hun eigen uitdagende (Level)Werk. Het LevelWerk bestaat uit 5 blokken per schooljaar die van vakantie tot vakantie lopen. Leerlingen hebben wekelijks een LevelWerkoverleg aan het begin van de week, waarna de week op vrijdag geëvalueerd wordt. Groep 3-4 ontvangen plannings van de specialist hoogbegaafdheid, groep 5-8 plannen hun eigen LevelWerk in m.b.v. de blokplanningen.

3.4 Jaarwerkplan

Na een positieve signalering uit het screeningsprotocol wordt er in Parnassys een plan van aanpak opgezet met het Jaarwerkplan Uitdaging Kleuters of het Jaarwerkplan LevelWerk.

Het jaarwerkplan is een gestandaardiseerd format dat wordt ingevuld door de leerkracht. Elke rapportperiode wordt de gang van zaken geëvalueerd en gerapporteerd. Nieuwe (Cito LOVS) toetsen worden genoteerd met een evaluatie van de uitdaging. Hierin beschrijft de leerkracht zowel het proces als het productdeel van de uitdaging. Belangrijke onderdelen van het proces zijn: werkhouding, plannen, doorzettingsvermogen, zelfstandigheid, werktempo en omgaan met fouten maken. Wanneer de leerling goed werkt aan zijn LevelWerk en de Cito LOVS toetsen vooruitgang laten zien kan het LevelWerk voorgezet worden. Wanneer het LevelWerk niet lekker loopt en/of de Cito LOVS toetsen laten stilstand of achteruitgang zien zullen er keuzes gemaakt moeten worden. Dit gebeurt in samenspraak met de IB'er. Keuzes kunnen zijn: meer met de instructie meedoen, LevelWerk minderen of LevelWerk stoppen. Dit is per kind verschillend.

3.5 Rapportinlegvel

Elke rapportperiode evalueert de leerkracht de afgelopen periode op het jaarwerkplan. Er wordt gekeken naar de leerling zelf (proces), maar ook naar de behaalde resultaten (product). Denk hierbij aan de Cito LOVS toetsen, methode gebonden toetsen, gemaakt LevelWerk, eventuele presentaties. Dit wordt gerapporteerd aan de ouders op het rapportinlegvel met een verhaaltje over de afgelopen periode.

De volgende punten kunnen hierin verwerkt worden;

- inzet
- planning maken
- discipline en doorzetten
- zelfstandigheid
- hulp vragen (te veel of te weinig)
- omgaan met fouten maken.

3.6 Parnassys

De evaluaties worden per rapportperiode genoteerd in het jaarwerkplan van de leerling in Parnassys.

3.7 Plus –RT

Tijdens het signaleren komen de eerder genoemde 'gecompliceerde leerlingen' naar voren. Na een diepteonderzoek kunnen er problemen naar voren komen in bijvoorbeeld het welbevinden, zelfbeeld of de werkhouding van de leerling. Wanneer de leerling(en) meer begeleiding nodig heeft dan de leerkracht binnen de klas kan geven, dan komt deze leerling in aanmerking voor Plus-RT. Dit betekent dat de specialist hoogbegaafdheid de leerling gedurende een bepaalde periode extra aandacht geeft. Afhankelijk van de leerling wordt er een passend traject ontwikkeld om de leerling zo goed mogelijk te begeleiden, kortom 'zorg op maat'. Het streefdoel hierbij is dat de leerling na een bepaalde periode weer zelf met de leerkracht aan de slag kan.

Daarnaast kan Plus-RT ook aan een groepje kinderen gegeven worden. Wanneer de leerkracht binnen de klas geen mogelijkheden heeft voor extra LevelWerk instructie kunnen deze kinderen in de eerste instantie de wekelijkse levelwerkuitleg buiten de klas krijgen. De leerkracht kan de ingewerkte kinderen overnemen van de specialist Hoogbegaafdheid of de wekelijkse LevelWerk uitleg zelf buiten de klas geven. Laatste betekent dat de groep overgenomen wordt door de specialist hoogbegaafdheid. Doel hierbij is dat de wekelijkse LevelWerk uitleg binnen een bepaalde periode ook binnen de klas door de eigen leerkracht gegeven kan worden.

Het besluit tot Plus-RT voor individuele leerlingen of een groepje leerlingen wordt besloten door de IB'er, specialist (hoog)begaafdheid en de teamleider.

4. Onderbouw

De uitdaging in de onderbouw heeft een andere benadering dan bij de groepen 3 t/m 8. In dit hoofdstuk beschrijven we de verschillende soorten van verrijking en verdieping in de groepen 1 en 2.

4.1 Onderscheid binnen uitdaging

In de onderbouw onderscheiden we verschillende soorten van uitdaging bij de kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong. Hierbij zijn er de volgende kleuters te onderscheiden:

- Gesignaleerde en gediagnosticeerde kleuters uit het Sidi-3 signaleringsprotocol
- Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong op rekenen of taal
- Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong op lezen.

4.2 Gesignaleerde en gediagnosticeerde kleuters uit het Sidi-3 signaleringsprotocol

Kleuters die gesignaleerd en gediagnosticeerd zijn uit het Sidi-3 screeningsprotocol ontvangen uitdaging m.b.v. de eerder genoemde Kisten Uitdaging Kleuters.

Naast de verrijking d.m.v. de kisten Uitdaging Kleuters wordt er binnen het reguliere werk ook verrijkt en compact op de volgende manier:

- De werkjes worden gecompliceerder gemaakt
- De leerkracht compact de werkjes (minder uitleg en mogelijk minder werk)
- Groep 1 leerlingen maken de werkjes van groep 2
- Kisten Uitdaging Kleuters bevatten ook ontwikkelingsmateriaal, dit materiaal kan de leerkracht aanbieden op het niveau van de leerling
- Kisten Uitdaging Kleuters met spelletjes die een beroep doen op het logisch denken en bouwen en spelletjes die een beroep doen op de ruimtelijke vorming.

De kleuter die uit Sidi-3 gesignaleerd en gediagnosticeerd is kan ook in aanmerking komen voor het programma 'ontwikkelingsvoorsprong op lezen' oftewel PIEP Jonge Lezers. Het programma 'ontwikkelingsvoorsprong op rekenen en taal' zit verwerkt in de Kisten Uitdaging Kleuters.

Uitdaagafspraken

Binnen de onderbouw zijn er voor gesignaleerde en gediagnosticeerde kleuters uit Sidi-3 'uitdaagafspraken' gemaakt waar elke onderbouwleerkracht zich aan houdt;

- Je geeft 2 x per week instructie, bijvoorbeeld tijdens de inloop of binnen de 'kleine kring' als verlengde instructie
- Door deze instructie kan het kind de rest van de week zelfstandig aan de slag met het uitdagende materiaal
- De uitdaging staat structureel op de weekplanning.
- Bij iedere kleuterkist hoort een taakkaart. Deze gebruiken de leerlingen om het uitdagende werk te plannen.

Klassenregels

Wanneer de leerkracht de Uitdaging Kleuters goed wil laten verlopen is het handig om de volgende regels te hanteren;

- Maak regels en bespreek deze of herhaal de regels die je al had
- Wees consequent
- Gebruik het stoplicht
- Verwerk alles op je weekplanning, dan houd je je ook aan de regels.

4.3 Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong op rekenen of taal

Wanneer een kleuter cognitief sterk ontwikkeld is kan het voorkomen dat een leerling extra uitdaging nodig heeft. Het is goed mogelijk dat het aanwezige materiaal in de klas niet voldoende aansluit bij de cognitieve ontwikkeling van het kind, wellicht zelfs onder niveau van het kind is. Extra uitdagend materiaal is dan noodzakelijk voor een positieve stimulering van de ontwikkeling. Wanneer een kind laat zien behoefte te hebben aan extra uitdaging of wanneer de leerkracht denkt dat het kind uitgedaagd moet worden, wordt dit overlegd met de IB'er. Samen met de IB'er wordt gekeken of het kind in aanmerking komt voor extra uitdaging binnen de groep.

Op de Twaalfruiter hebben wij afspraken gemaakt over de extra uitdaging die aan het kind in groep 1 of groep 2 wordt aangeboden. Hieronder staan de afspraken per groep beschreven.

Groep 1

- Het ontwikkelingsmateriaal moet aansluiten bij het ontwikkelingsniveau van het kind. Dit moet gedaan worden middels het ontwikkelingsmateriaal dat aanwezig is in de groep. Wanneer een kind hier geen voldoening uit kan halen, mag het kind vanaf januari een aantal ontwikkelingsmaterialen van groep 2 gebruiken. Dit gaat in overleg met de IB'er.
- Activiteiten/knutsel werkjes moeten aansluiten op het ontwikkelingsniveau van het kind. Het kind krijgt dezelfde activiteiten aangeboden, aangepast op zijn eigen niveau. Hierbij krijg het kind een kortere instructie en wordt er een groter beroep gedaan op de zelfredzaamheid en taakgerichtheid van het kind.

Groep 2

- Het ontwikkelingsmateriaal moet aansluiten bij het ontwikkelingsniveau van het kind. Dit wordt tot oktober aangeboden middels het ontwikkelingsmateriaal dat aanwezig is in de groep. Wanneer een kind hier geen voldoening uit kan halen, mag het kind vanaf oktober gaan werken met extra uitdagend materiaal.
- Activiteiten/knutsel werkjes moeten aansluiten op het ontwikkelingsniveau van het kind. Het kind krijgt dezelfde activiteiten aangeboden, aangepast op zijn eigen niveau. Hierbij krijg het kind een kortere instructie en wordt er een groter beroep gedaan op de zelfredzaamheid en taakgerichtheid van het kind.

4.4 Kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong op lezen

Er zijn kinderen in groep 1 en 2 die laten zien dat ze al veel letters kennen en zelfs al kunnen lezen. Zodra een kind in groep 1 kan lezen, kan de leerkracht gebruik maken van het ontwikkelingsmateriaal lezen en letterkennis van groep 2. Wanneer een kind in groep 2 laat zien dat het grote letterkennis heeft en kan lezen, wordt er onderstaand stappenplan gevolgd;

- Werken met de werkbladen uit de voorbereidend leesmap
- Gebruik van maan-roos-vis boekjes in de klas
- Gebruik van leesspelletjes en uitdagend ontwikkelingsmateriaal gericht op beginnende geletterdheid
- Na de kerstvakantie starten met 'Piep jonge lezers'

Wanneer een kind uit groep 2 later in het schooljaar laat zien grote letterkennis te hebben en al kan lezen, dan kan het stappenplan later alsnog gevolgd worden. Dit gaat in samenspraak met de IB'er.

4.5 Kisten Uitdaging Kleuters

De kisten Uitdaging Kleuters is een roulatiesysteem. Na elke vakantie ontvangt de leerkracht een nieuwe kist. De kist wordt gedeeld met zo'n 3 onderbouwklassen.

Periode 1	Zomervakantie tot Herfstvakantie
Periode 2	Herfstvakantie tot Kerstvakantie
Periode 3	Kerstvakantie tot Voorjaarsvakantie
Periode 4	Voorjaarsvakantie tot Meivakantie
Periode 5	Meivakantie tot Zomervakantie

4.6 Jaarwerkplan en rapportinlegvel

Zoals in hoofdstuk 3 Plan van Aanpak is beschreven krijgen de kleuters gesignaleerd en gediagnostiseerd uit Sidi-3 een jaarwerkplan en een rapportinlegvel.

Voor het jaarwerkplan verwijzen we graag naar hoofdstuk 3 Plan van Aanpak.

Voor het rapportinlegvel is het volgende van belang voor de Onderbouw.

Het volgende is beschreven op het rapportinlegvel:

- Wat er aangeboden is;
De verschillende spellen staan op de kisten vermeld. Er wordt uitgelegd wat voor een soort spel het is in het verhaal. Nikitin zegt ouders niets, maar een puzzel waarbij je moeilijke vormen moet leggen wel. Niet alle spellen worden uitgelegd, maar tenminste 1 spel/materiaal wordt uitgelegd.
- Er wordt beschreven hoe het gaat;
Denk hierbij aan inzet, motivatie, zelfstandigheid, hulp vragen, samenwerking, fouten maken en spanningsboog.
Het schoolwerk is voor Sidi-3 leerlingen vaak makkelijk en dus minder tot niet uitdagend. In de spellen zullen zij hun tanden moeten zetten. Falen is iets wat zij niet kennen, daar moet je mee om leren gaan. We beginnen vroeg met uitdagen op de Twaalfruiter om zo motivatieproblemen in de verdere schoolcarrière te voorkomen.
- Het rapportstukje is naar het kind geschreven, net als de rest van het rapport.

4.7 Rapportgesprek en Kisten Uitdaging Kleuters

Tijdens het rapportgesprek laat de leerkracht de kisten 'Uitdaging kleuters' terug komen.

Uitdaging kleuters betekent niet automatisch LevelWerk in groep 3. De screening in

groep 3 zal in januari plaatsvinden. Tot die tijd hebben kinderen de tijd te wennen aan de nieuwe werkwijze van groep 3. Uitdaging wordt binnen de klas en de methode geboden. Op deze manier hebben de kinderen het eerste half jaar de tijd om te wennen en te laten zien wat ze kunnen. In januari leggen we dan alle kindkenmerken en resultaten naast elkaar. Mocht het kind eerder uitdaging nodig hebben, dan komen we eerder in actie. Uit ervaring weten we dat kinderen ook echt even de tijd nodig hebben om in groep 3 te aarden. Die tijd geven we ze graag.

Anderzijds weten we dat de eerste periode in groep 3 qua uitdaging in combinatie met motivatie erg belangrijk is.

We zijn daarom erg alert op de (hoog)begaafdheidssignalen begin groep 3 die in de onderbouw al gesignaleerd zijn.

OntwikkelingsVerslag 3

5. Midden- en BovenBouw

5.1 Werkwijze Uitdaging

LevelWerk bestaat uit verschillende levels. Bij elk jaargroep hoort een level. Dit Level is ingedeeld in blokken die van vakantie tot vakantie lopen. Vanaf groep 5 maken de LevelWerkers zelf (onder begeleiding van de leerkracht) hun blokplanningen. Zij plannen het werk voor het blok per week. Het werk per week wordt verwerkt op hun weektaak. Voor (hoog)begaafde leerlingen is de meta-cognitieve ontwikkeling belangrijk. Hierbij denken zij na over het leren en de stappen die zij moeten zetten om kennis te verwerven, oftewel het leren te leren. De leerling leert reflecteren op het eigen werken door planmatig na te denken over te nemen leerstappen. Hij wordt op deze wijze producent van zijn eigen leerstof en leerontwikkeling.

Leerlingen die in aanmerking komen voor LevelWerk maken minder van de reguliere stof. Voor hen zijn vaak de laatste rijtjes namelijk voldoende. Dit zijn vrijwel altijd de 2 laatste oftewel de moeilijkste sommen. Wanneer zij klaar zijn met de reguliere stof gaan zij verder met het LevelWerk. Hierbij is de moeilijkheid en het plannen de uitdaging. Leerlingen plannen hun eigen werk. De leerkracht houdt dit goed in de gaten.

5.2 Hoe werkt LevelWerk?

LevelWerk is uitdagend oftewel verrijkend materiaal voor leerlingen die meer aankunnen. Door differentiatie stimuleert de leerkracht de leerlingen om het beste uit zichzelf te halen.

Deze leerlingen kunnen in twee groepen worden ingedeeld. Begaafde kinderen en hoogbegaafde kinderen. Dit verschil wordt n.a.v. de LOVS resultaten gemaakt doormiddel van levels.

Leerlingbegeleiding is van essentieel belang. Meer- en hoogbegaafde leerlingen zijn zorgkinderen. De leerkracht functioneert als coach.

Doel van LevelWerk is tweeledig:

- Aansluiten bij de motivatie van de leerling.
- Oefenen van metacognitieve vaardigheden, sociaal-emotionele en creatieve vaardigheden.

5.3 Verdeling Levels

Groep 3	Level 1
Groep 4	Level 2
Groep 5	Level 3
Groep 6	Level 4
Groep 7	Level 5
Groep 8	Level 6
	Level 7

5.4 Verdeling blokken

Blok 1	zomervakantie tot herfstvakantie
Blok 2	oktobervakantie tot kerstvakantie
Blok 3	kerstvakantie tot voorjaarsvakantie
Blok 4	voorjaarsvakantie tot meivakantie
Blok 5	meivakantie tot zomervakantie

5.5 Leveloverzichten

Er is een jaaroverzicht met planningen voor elk blok. Hierin staan alle materialen van het bijhorende level beschreven met de bladzijden. Dit jaaroverzicht is voor leerkrachten terug te vinden in Share Point.

5.6 LevelWerkkaarten

LevelWerkkaarten voor de leerling (en leerkracht) met het materiaal en bladzijden per blok uit het level zijn terug te vinden in Share Point.

5.7 Inhoud LevelWerk

Een LevelWerkblok loopt van vakantie tot vakantie.

In elk blok zitten 3 cellen:

- taal/lezen
- rekenen
- allerlei

5.8 Planning LevelWerk Middenbouw

Groep 3-4 ontvangt de weekplanningen van LevelWerk. Op deze manier worden de kinderen van groep 3/4 geholpen bij het plannen van hun werk. Vanaf groep 5 gaan de kinderen dit zelf doen.

5.9 Planning LevelWerk Bovenbouw; LevelWerkLeerlingenWerkboek (Groep 5-8)

Iedere LevelWerk leerling heeft een werkboek waarin hij/zij de blokplanningen, eerste weekplanning, logboek en evaluaties opschrijft.

Planning LevelWerk

1. Verdeel de opdrachten van het Level het aantal weken tussen de vakanties.
2. Plan de LevelWerkopdrachten voor de huidige week in met het kind op de weekplanning.
3. Geef ten minste 2 x per week instructie/begeleiding over de opdrachten. Plan deze opdrachten ook in op je weekplanning. De andere leerlingen mogen de leerkracht dan niet storen, dus zorg dat zij met iets zelfstandigs bezig zijn (bijvoorbeeld de weektaak). Bespreek niet alleen de inhoudelijke kant van de opdrachten, maar vooral het procesgedeelte.
4. Ga na of de leerling het werk naar behoren maakt (zowel inhoud als proces). Geef feedback en koppel terug naar de leerdoelen. Bespreek het leerproces, omgaan met fouten maken, discipline en doorzettingsvermogen.
5. Laat de leerling zo veel mogelijk zelf nakijken, vraag hem zelf een beoordeling te geven en vraag toelichting (zie levelwerklogblad).
6. Geef daarna zelf een beoordeling met toelichting.
7. Evalueer aan de hand van de evaluatiebladen aan het eind van het blok (zie LevelWerk leerlingenwerkboek).
8. Maak vervolgens afspraken over het volgende level.

5.10 Klassenorganisatie

We geven het LevelWerk een structurele plaats in de klas doormiddel van postvakjes. Dat betekent dat elk kind moet leren vooraf na te denken. Het postvakje kan ook naast de tafel staan. Het nakijken gebeurt dagelijks met het reguliere werk zoals zij in de klas gewend zijn.

6. Schoolorganisatie

6.1 Nieuwe Leerkrachten

De Twaalfruiter verwelkomt elk jaar nieuwe leerkrachten. Om het beschreven beleid zo goed mogelijk uit te voeren wordt er elke start van het schooljaar een presentatie gehouden waar ook de andere leerkrachten kunnen aanschuiven. Hierbij worden de volgende onderwerpen besproken:

- Signalering en Screening d.m.v. Sidi-3
- Uitleg Kisten Uitdaging Kleuters (Onderbouw)
- Uitleg LevelWerk (Midden- en Bovenbouw)

Later in het jaar zal er dieper in worden gegaan op het signaleren en diagnosticeren d.m.v. Sidi-3.

6.2 Borging

In het beleid (Hoog)begaafdheid staat de werkwijze en plan van aanpak van deze groep beschreven. Om de kennis up to date te houden wordt er in verschillende bouwvergaderingen aandacht besteed aan dit beleid.

- Start schooljaar; Kan iedereen aan de slag?
- Voor elke schoolvakantie; Evaluatie Jaarwerkplan
- December/ begin januari; Werkwijze Beleid Meer- en Hoogbegaafdheid
- Einde schooljaar; evaluatie.

6.3 Verantwoordelijkheid

De leerkracht en de IB'er dragen de verantwoordelijkheid op individueel vlak. Wanneer we kijken naar de klassenorganisatie en de groep dragen de leerkracht en de teamleider de verantwoordelijkheid.